

JELLE JOLLES:

‘DE VERBINDING MET MIJN KINDEREN IS INMIDDELS WEDERKERIG’

INTERVIEW: JANNEKE VAN BOCKEL

In deze rubriek vragen we inspirerende experts, die in hun werk opkomen voor kwetsbare kinderen én hun ouders, naar hun eigen ouderschap. **Jelle Jolles** (1949) is emeritus hoogleraar neuropsychologie. Hij is gefascineerd door het tienerbrein en deed jarenlang onderzoek naar de hersen- en neuropsychologische ontwikkeling van kinderen en jongeren.

‘In onze tijd hoorde kinderen krijgen erbij als je trouwde. Toch hebben we bewust eerst gewacht; ik was 33 toen ons eerste kind werd geboren. Het was de tijd van ‘baas in eigen buik’ en de tweede feministische golf, dus we namen ons voor om het anders te doen dan onze eigen ouders. Je kunt mijn ontwikkeling niet los zien van de ontwikkelingen in de maatschappij. Ik ben ook gewoon een product van de jaren zestig. We wilden moderne ouders zijn en dat is gelukt, denk ik. We hebben een hele horizontale relatie met onze

kinderen. Anders dan met mijn eigen ouders die ik op hun sterfbed nog met u aansprak. Uit het gezin waarin ik ben opgegroeid heb ik de warmte, het bij elkaar horen, de nieuwsgierigheid en interesse in de wereld meegenomen. Mijn moeder speelde een belangrijke rol in het stimuleren van een brede ontplooiing. Dat hoop ik ook aan mijn eigen kinderen te hebben meegegeven. Ook al zien we elkaar minder intensief nu ze volwassen zijn, ik ben blij met de sociale en emotionele relatie die we hebben en ook met de intellectuele uitwisseling. De verbinding heeft een andere vorm gekregen. Het is uitgegroeid tot iets wederkerigs waarbij we over en weer iets bij elkaar kunnen halen.

ADVISEUR, MANAGER EN COACH

Ik werkte als hoogleraar met een leidinggevende rol in een onderzoeksinstituut en de gezondheidszorg. Dat is niet echt een parttimebaan waarbij je je kinderen dagelijks uit school kunt opvangen met een kopje thee. Toch durf ik wel te stellen dat ik altijd een toegankelijke en betrokken vader ben geweest. Mijn dochter (38) en zoon (35) zullen mij denk ik omschrijven als iemand die richting wijst, inspiratie geeft, met gekke dingen komt en nieuwsgierigheid aanwakkert. Als ouder voel ik me echter niet alleen een adviseur, maar ook een manager en een coach. Niet dat ik het zo noemde, ik deed dat gewoon. Later pas heb ik die woorden eraan verbonden en in mijn neuropsychologische werk gebruikt om duidelijk te maken dat je als ouder deze belangrijke rollen hebt. Ik vind het mooi om te zien dat we ook als ouders een ontwikkeling hebben doorgeemaakt en dat het loont om als opvoeder nieuwsgierig te

©MERLIN DOORMERIK

blijven en jezelf aan te passen aan de steeds veranderende opvoedingssituatie. Dat zie je overigens ook als je naar de ontwikkeling van hersenen kijkt. Nieuwsgierigheid is van je geboorte tot hoge leeftijd heilzaam voor het brein.

ALLE FASES ZIJN BOEIEND

Als vader ben ik niet alleen geïnteresseerd in de tienertijd maar vind ik alle fases boeiend, van de baby- en peuter-tijd tot aan de volwassenheid. In iedere fase kun je dingen vinden die het leuk maken. Ik kijk er ook als een ontwikkelingspsycholoog naar. Het is fascinerend hoe de theorie uit boeken onder je neus tot leven komt. Het is zo leuk en spannend om de taalontwikkeling van je tweejarige te volgen. Hoe twee-woordzinnen plotseling zes-woordzinnen worden. Met mijn vrouw als logopedist en ik als neuropsycholoog, kun je je voorstellen hoe fascinerend dat voor ons was, haha. Onze zoon leek wat laat met zijn taalontwikkeling. Als peuter had hij soms driftbuien waarbij hij op de grond lag te stampen van woede. We probeerden van alles totdat we ons realiseerden dat zijn begrip van taal al veel verder ontwikkeld was dan zijn expressieve taal. Dat hij niet onder woorden kon brengen wat hij wilde, frustreerde hem enorm. Ik denk dat het voor ouders erg helpt om iets te weten van dit soort ontwikkelingspsychologische kennis.

‘GEWOON’ EEN ONTWIKKELINGSFASE

Ik weet nog dat onze omgeving zich afvroeg of het wel goed ging met onze zoon toen hij ongeveer acht jaar was. Hij was een levendig kind, boordevol ideeën maar wel druk, en impulsief. Volgens de vakmatige kennis van mijn vrouw en mij was er geen sprake van een ziekelijke conditie, een stoornis, maar ‘gewoon’ een ontwikkelingsfase. Eentje die wel wat van ons vergde. Ik heb hem

Opvoeden is waardevol en blikverruimend

met zijn huiswerk geholpen terwijl hij ondersteboven in de hondenmand lag of buiten wandelend terwijl hij tegen een boom stond te duwen. Nu er veel meer bekend is over de ontwikkeling van executieve functies, begrijp ik waar hij toen last van had en hoe hij daar overheen is gegroeid. Soms zijn kinderen vóór in dingen en lopen ze op andere gebieden wat achter. Het is maar net met welke bril je eraan kijkt of je het ziet als vertraagde ontwikkeling of als iets ziekelijks. Wij hebben er veel baat bij gehad om het te zien als ontwikkelingsfase omdat het handvatten gaf om er met hem aan te werken.

ER IS HOOP

Ik had me toen we met het ouderschap begonnen, niet gerealiseerd dat het zo’n zware klus is. Hoe moeilijk het is om die energie op te brengen en lange tijden op te blijven brengen, ook als je er al een zware werkdag op hebt zitten. Het geplueter als je voor je gevoel op een doodlopende weg zit. Dat het een wissel trekt op je relatie. Het helpt als je je realiseert dat kinderen grootbrengen geen sinecure is. Maar óók dat opvoeden waardevol en blikverruimend is. Er is bovendien hoop. Er ligt zoveel kennis op de planken van de wetenschap die nog niet ontsloten is voor ouders. Die kennis toepasbaar maken en de gebruiksaanwijzingen leren kennen van je kind, ik noem het maar psycho-educatie voor ouders, helpt zowel ouders als kinderen. Als je in je eentje moet leren fietsen, zonder hulp van je vader of moeder, duurt dat veel langer en geef je het misschien zelfs op. Ik gun ouders dat ze steun krijgen van inzichten uit de wetenschap bij het grootbrengen van hun kinderen.’